

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Az apaság vélelmének megdöntése iránti eljárások az M. Járásbíróság
gyakorlatában, különös tekintettel az apaság vélelmének megdöntése iránti
nemperes eljárásokra**

Szerző: dr. Bedő Sarolta

2017. február 08.

I. Az apaság vélelmének megdöntése iránti eljárások történeti áttekintése

Az apaság vélelmének megdöntése iránti perek a személyállapoti perek, azon belül pedig az apaság és származás megállapítása iránti egyéb perek körébe tartoznak. E pertípus célja annak bíróság általi megállapítása, hogy az anyakönyvbe bejegyzett személy nem a gyermek apja.¹

A szabályozás alapja szoros kapcsolatban áll az Alaptörvény L. cikkével², II. cikkével³ és XVI. cikkének (2) bekezdésével⁴, valamint a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. számú törvénnyel, mely célként és alapelveként fogalmazza meg többek között a rendezett családi viszonyok védelmét, a magzat életének védelmét, illetve a gyermekvállalás és család támogatását. Kiemelést érdemel továbbá a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 7.⁵ és 8. cikke⁶, melyek a gyermekek önazonosságához fűződő jogainak biztosítását tartják szem előtt.

A személyi állapot védelméhez, különösen a házasság és a család intézményének fenntartásához fűződő társadalmi érdek tette szükségessé azt, hogy a státuszpereknek a többi polgári pertől eltérő szabályai legyenek.⁷

A vélelem megtámadásának szabályait korábban a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) szabályozta. A Csjt. 43.§ (1) bekezdése szabályozta az apaság vélelmének tartalmi okból való megtámadásának feltételeit. A szabályozás alapján az apaság vélelmét meg lehet támadni, ha az, akit a vélelem alapján apának kell tekinteni, a gyermek

---

¹ Juhász Zsuzsanna: Polgári eljárásjogi ismeretek, Pólay Elemér Alapítvány Tansegédletei, Szeged, 2013. 270. oldal
² Magyarország Alaptörvénye L. cikk: „Magyarország védi a házasság intézményét mint a férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony.”

³ Magyarország Alaptörvénye II. cikk: „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

⁴ Magyarország Alaptörvénye XVI. cikk: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

⁵ Gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 7. cikk: „A gyermeket születésekor anyakönyvezik és ettől kezdve joga van ahhoz, hogy nevet kapjon, állampolgárságot szerezzen és lehetőség szerint ismerje szüleit, valamint ahhoz, hogy ezek neveljék. Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy ezeket a jogokat hazai törvényhozásuknak és a tárgyra vonatkozó nemzetközi okmányokban vállalt kötelezettségeiknek megfelelően érvényre juttassák, különösen akkor, ha ennek hiányában a gyermek hontalanná válna.”

⁶ Gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 8. cikk: „Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy törvénytől függetlenül tiszteltetben tartják a gyermeknek saját személyazonossága - ideértve állampolgársága, neve, családi kapcsolatai - megtartásához fűződő, a törvényben elismert jogát. Ha a gyermeket törvénytelen módon megfosztják személyazonossága alkotó elemeitől vagy azoknak egy részétől, az Egyezményben részes államok megfelelő segítséget és védelmet nyújtanak ahhoz, hogy személyazonosságát a lehető legrövidebb időn belül helyreállítsák.”

⁷ Juhász Zsuzsanna: Polgári eljárásjogi ismeretek, Pólay Elemér Alapítvány Tansegédletei, Szeged, 2013., 265. oldal

anyjával a fogamzás idejében nemileg nem érintkezett, vagy a körülmények szerint egyébként lehetetlen, hogy a gyermek tőle származik, illetőleg ha a származás reprodukciós eljárás következménye, és az anya férje, illetve élettársa az eljáráshoz nem járult hozzá. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szabályozta a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozaton alapuló vélelem megtámadásának esetét.

A jogintézmény vonatkozásában jelentős változást hozott a 2014. március 15. napján hatályba lépett Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.). A Ptk. 4:107.§-a a tartalmi okból való megtámadás okain nem változtat, és a Csjt-hez hasonlóan kimondja, hogy az apaság vélelmét azon az alapon lehet megtámadni, hogy az, akit a vélelem alapján apának kell tekinteni, a gyermek anyjával a fogamzás időpontjában nemileg nem érintkezett vagy a körülmények szerint egyébként lehetetlen, hogy a gyermek tőle származik. Az apaság önkéntes vállalásán alapuló megtámadás körében a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozaton alapuló vélelem megtámadása mellett azonban további két okot nevesít: ha az elismerő nyilatkozat tévedésen, megtévesztésen, illetve jogellenes fenyegetésen alapult vagy azt jogszabály megkerülése céljából tették. Kimondja továbbá, hogy nincs lehetőség a vélelem megdöntésére abban az esetben, ha az apaságot a bíróság állapította meg, vagy ha a származás reprodukciós eljárás eredménye.⁸

A Ptk. hatályba lépésével módosult a per megindítására jogosultak köre. A Csjt. szabályai alapján a per megindítására jogosult volt a gyermek, a vélelmezett apa, a gyermek halála után leszármazója, ennek hiányában az ügyész.

A Ptk. által bevezetett szabályozás alapján az anya is jogosulttá vált az eljárás megindítására, kiemelendő azonban, hogy az édesanya csak a gyermekkel együtt indíthat pert. Ahhoz azonban, hogy a gyermek a perben az anya pertársaként részt vegyen, gyámhatósági hozzájárulás szükséges, aki az engedélyezés során vizsgálja, hogy a családi jogállás rendezése a gyermek érdekében áll-e.⁹

Az ügyész szerepe a korábbi szabályozáshoz képest- mely a vérszerinti apa helyett a határidő elteltét követően lehetővé tette, hogy az apaságot az ügyész támadja meg- leszűkült, ugyanis az

---

⁸ Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Gárdos Péter, Vékás Lajos (Jogtár, Országos Bírósági Hivatal) X. fejezet, a Ptk. 4:107.§-ához,3. pont

⁹ Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Gárdos Péter, Vékás Lajos (Jogtár, Országos Bírósági Hivatal) X. fejezet, a Ptk. 4:109.§-ához

ügyész csak kivételes esetben rendelkezik legitimációval az eljárás megindítására, akkor is csak abban az esetben, ha azt a közérdek indokolja.¹⁰

A törvényes képviselő perindítása tekintetében lényegesnek tartom megemlíteni az 57/1991. (XI.8.) Alkotmánybírósági határozatot. A határozat megsemmisítette 1992. március 31. hatállyal a Csjt. akkor hatályos 44.§ (1) bekezdését, mely lehetőséget biztosított, hogy teljesen cselekvőképtelen személy helyett a gyámhatóság hozzájárulásával a törvényes képviselő lépjen fel. A határozat indokolása alapján a jogalkalmazási gyakorlat teljesen cselekvőképtelen személy alatt nem csupán a nagykorú cselekvőképtelen személyt érti, hanem az általánosan elfogadott jogértelmezés szerint a kiskorú is e rendelkezés alá tartozik, melyből következően lehetőség nyílt a gyámhatóság által kirendelt eseti gondnok törvényi garanciák nélküli, korlátlan perindítására. Az ilyen eljárásban hozott határozat pedig megfosztotta a gyermeket attól a jogától, hogy vérségi származásának kiderítéséről maga rendelkezék.¹¹

Változás állt be a per megindítására nyitva álló határidők vonatkozásában is. Az új szabályozás értelmében a vélelem tartalmi okból való megtámadása esetén az anya és a gyermek a gyermek három éves koráig, minden más jogosult a vélelem beálltától, tehát gyakorlatilag a gyermek születésétől számított egy évig jogosult a vélelem megtámadására. A teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat akarathibán alapuló megtámadása iránt, -amennyiben a jogosult a rá megállapított határidő eltelte után értesült a megtámadás alapjául szolgáló tényről- a tudomásszerzéstől számított 1 év alatt indíthat peres eljárást.

Figyelemmel arra, hogy a Ptk. szakított a Csjt. korábbi szabályaival és szigorúbb határidőket állapított meg a vélelem megdöntésére, a Ptk. átmeneti rendelkezéseit tartalmazó Ptké. 33.§-a lehetőséget biztosít a Csjt. által meghatározott határidők 2017. március 14. napjáig történő alkalmazására abban az esetben, ha az apai státusz a Ptk. hatályba lépése előtt lett betöltve. A határidők meghatározása során a jogalkotó azt tartotta szem előtt, hogy a gyermek minél alacsonyabb életkorában derüljön ki az, hogy nem teljesen vérségi családban él.¹²

---

¹⁰ Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Gárdos Péter, Vékás Lajos (Jogtár, Országos Bírósági Hivatal) X. fejezet, a Ptk. 4:109.§-ához

¹¹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V.törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja II. kötet (Opten Informatikai Kft., szerkesztette: Osztovits András, 2014.) 166. oldala

¹² Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Gárdos Péter, Vékás Lajos (Jogtár, Országos Bírósági Hivatal) X. fejezet, a Ptk. 4:111.§-ához, 2. pont

A Ptk. ellentétben a Csjt. szabályaival, nem csupán azt határozza meg, hogy ki jogosult az eljárás megindítására, hanem azt is, hogy kivel szemben kell azt megindítani. Ennek értelmében az anyának a gyermekkel együtt az apa ellen, az apának a gyermek ellen, a gyermeknek az apa ellen, a gyermek halála után leszármazójának az apa és az anya ellen, míg az ügyésznek és a gyámhatóságnak az apa, anya és a gyermek ellen kell megindítania.¹³

A fentiekén túlmenően a Ptk. a legfontosabb változást mégis abban hozta, hogy lehetővé tette a vélelem nemperes eljárásban történő megdöntését. A nemperes eljárást a Ptk. 4:114.§-a szabályozza, mely konjunktív feltételek fennállása esetén biztosít lehetőséget a vélelem ily módon történő megdöntésére. A szabályozás értelmében, ha a vélelem az anya fennálló házasságán alapul, az anya és a vélelmezett apa között az életközösség legalább 300 napja megszűnt, és a vérszerinti apa a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal magáénak kívánja elismerni, lehetőség van peres eljárás lefolytatása nélkül dönteni. Az eljárás lényege tehát abban rejlik, hogy a fennálló vélelmet megdöntsék, és ezzel egyidejűleg a vérszerinti apa a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal magáénak ismerje el, így az apai státusz egy pillanatig se maradjon betöltetlen.

Figyelemmel arra, hogy a peres eljárásban érvényesülő határidőket alkalmazni nem lehet, a praesumptio egyszerűsített eljárásban való megdöntésére, a feltételek fennállása esetén akár a gyermek 10 éves korában is sor kerülhet. További eltérés, hogy míg peres eljárásban a hivatalbóli bizonyítás elve érvényesül, addig nemperes eljárásban a bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatását mellőzi, tekintettel arra, hogy ebben az esetben jogvitáról nem beszélhetünk.¹⁴

II. Kutatásom módszere és célja

A kutatásom módszere egyértelműen a jogesetelemzés volt, melynek kapcsán azt kellett eldöntennem, hogy milyen időszakot öleljen fel, és mely kérdésekre adjon választ. A kutatást 2010. évre visszamenőleg végeztem, tehát 6 évet ölelt fel. Álláspontom szerint 6 év peres és nemperes

---

¹³ Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Gárdos Péter, Vékás Lajos (Jogtár, Országos Bírósági Hivatal) X. fejezet, a Ptk. 4:112.§-ához

¹⁴ Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez, szerkesztette: Gárdos Péter, Vékás Lajos (Jogtár, Országos Bírósági Hivatal) X. fejezet, a Ptk. 4:114.§-ához

eljárásai alapján kialakult gyakorlat több szempont mentén történő vizsgálata alapján lehetőségem van a kutatással elérni kívánt célok elérésére.

Elsődleges célom az volt, hogy átfogó képet kapjak az M. Járásbíróság apaság vélelmének megdöntésével kapcsolatos nemperes eljárásainak gyakorlatáról, így vizsgáltam többek között, hogyan alakult 2010. évtől az Sz. Törvényszék, és M. Járásbíróság peres ügyeinek száma, valamint azok egymáshoz viszonyított aránya. Tanulmányoztam az előbbi szempont eredményének okait, továbbá a rendelkezésekre álló jogeseteket keresztül elemeztem -e jogintézmény szempontjából lényeges rendelkezéseket.

III. Elemzési szempontok

1. Az Sz. Törvényszék peres és nemperes ügyeinek száma

Pályázatom elkészítésének első lépéseként megvizsgáltam, hogyan alakultak az apaság vélelmének megdöntése iránti peres eljárások 2010.évtől kezdődően az Sz. Törvényszék gyakorlatában.

Ennek vizsgálatára az Országos Bírósági Hivatal honlapján közzétett statisztikai adatokat vettem alapul. A rendelkezésekre álló adatokból megállapítottam, hogy 2010. évben 79, 2012. évben 61, 2013. évben 70, 2014. évben 77, és 2015. évben 56 olyan peres eljárás indult, melynek tárgya az apaság vélelmének megdöntése volt. A felsorolásból 2011. és 2016. év maradt ki, ugyanis ezen évekre vonatkozóan a per tárgya szerint részletezett statisztikai adatok nem álltak rendelkezésemre.

Ezt követően vizsgáltam, 2014. évtől, hogyan alakult a nemperes eljárások száma. A statisztikai adatokból levezethetően 2014. évben 1122, 2015. évben 1798 peren kívüli eljárás indult.

Az Sz. Törvényszék peres és nemperes eljárásainak számából az alábbi következtetést vontam le: az apaság vélelmének megdöntése iránti peres eljárások számának 2014. évtől kezdődően bekövetkezett csökkenésével egyidejűleg, egyenesen arányosan nőtt az ilyen tárgyú nemperes eljárások száma.

2. Az M. Járásbíróság peres és nemperes ügyeinek száma

Második lépésként megvizsgáltam a témám alapját képező M. Járásbíróság gyakorlatát.

Az M. Járásbíróságon 2010. évtől kezdődően összesen 18 peres eljárás indult. Ebből 2010. évben 13, 2011. évben 3, 2012. évben 0, 2013. évben 1, 2014. évben 1, továbbá a 2015. és 2016. évben is egyezően 0.

A Ptk. hatályba lépésétől (2014. év) vizsgáltam, milyen arányú volt a nemperes eljárások száma. Ennek eredményeként megállapítottam, hogy 2014. évtől kezdődően összesen 10 nemperes eljárás indult, melyből 4 eljárás a 2014. évben, 2 a 2015. évben és 4 a 2016. évben.

Összességében elmondható, hogy a Ptk. jelentős változást hozott az apaság vélelmének megtámadása iránti eljárásokban. Mi sem mutatja jobban a változást, mint a korábban részletezett statisztikai adatok. Azáltal ugyanis, hogy az új Ptk. lehetővé tette meghatározott konjunktív feltételek fennállása esetén az apaság vélelmének megtámadását nemperes eljárásban, jelentősen csökkent az ilyen tárgyú polgári peres eljárások száma.

IV. Kutatómunkám eredményei

Határidők

Függetlenül attól, hogy a nemperes eljárás megindítására nem alkalmazhatók a peres eljárás megindítására nyitva álló határidők, az esetek többségében a kérelmezők mégis arra törekednek, hogy minél előbb rendezésre kerüljön az apai státusz, és a gyermek rendezett családban nőjön fel. Ezt mutatja a kutatómunkám során szerzett tapasztalatom, mely alapján a megvizsgált ügyek közül 10-ből 2 esetben a felek még a gyermek születését megelőzően, 7 esetben legkésőbb a gyermek 2 éves koráig megindították a nemperes eljárást, míg csupán egyetlen esetben fordult elő, hogy az apai státusz a gyermek 12 éves korában került rendezésre.

A határidő vonatkozásában érdekes kérdést vet fel a születendő gyermekre vonatkozó vélelem megdöntése. A vizsgált ügyek közül kettő esetben fordult elő, hogy a felek születendő gyermekre vonatkozóan kívánták megdönteni a törvényi vélelmet.

A Pp. 295.§ (4) bekezdése kimondja, hogy keresetindításnak a gyermek megszületése előtt is helye van, azonban a bíróság ítéletet csak a gyermek megszületését követően hozhat. A Pp. szabályozása alapján tehát nincs kizárva, hogy az eljárást a gyermek születése előtt megindítsák.

A vélelem nemperes eljárásban történő megdöntésének szabályait a Pp. 301/A-301/H szakaszai tartalmazzák. Az említett rendelkezések közül meg nem született gyermekre vonatkozóan a Pp.301/C.§ (2) bekezdése tartalmaz rendelkezést, mely alapján, amennyiben a gyermek a kérelem benyújtásának időpontjában még nem született meg, szakorvosi igazolás szükséges a szülés várható időpontjáról. Véleményem szerint e tekintetben a szabályozás egységes az Anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 70.§ (1) bekezdésének c) pontjában¹⁵ foglaltakkal.

Azáltal, hogy a Pp. kimondja, a bíróság döntést csak a gyermek születését követően hozhat, álláspontom szerint visszautal és egyben összhangban áll a Ptk. 2:2.§-ban foglaltakkal. A jogképesség ugyanis az embert, ha élve születik, fogamzásának időpontjától- vagyis a születéstől visszafelé számított 300. naptól- illeti meg. E rendelkezés függő jogi helyzetet teremt, mely egészen a születésig áll fenn. Jelen esetben tehát véleményem szerint, hiába biztosítana a törvény lehetőséget meg nem született gyermekre vonatkozó vélelem megdöntésére, az eljárás során tett teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat hatálya csupán a gyermek élve születésével állna be.

A határidők tekintetében felmerül, hogy mi tévők legyenek a felek abban az esetben, ha a peres eljárás megindítására nyitva álló határidők eltelték, viszont a peres eljárás lefolytatásának feltételei nem állnak fenn, tekintettel arra, hogy annak lefolytatásába a vélelmezett apa nem egyezik bele.

---

¹⁵ Anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 70.§ (1) bekezdésének c) pontja: „Az apai elismerő nyilatkozatok nyilvántartása tartalmazza, ha a gyermek még nem született meg a magzat fogantatásának vélelmezett idejét, a szülés várható időpontját, a terhességet igazoló egészségügyi intézmény megnevezését, a terhességet igazoló szakorvos nevét, a terhességet igazoló igazolás kiállításának időpontját.”

Erre az esetre jelent „megoldást” a Ptk. 4:111.§ (3) bekezdésében foglalt rendelkezés, amely kimondja, amennyiben a perindításra a gyermek nagykorúvá válásáig nem került sor, az ezt követő egy éven belül a gyermek önállóan jogosult a perindításra. Kiemelést érdemel egyrészt a Ptk. 4:99.§-ban foglalt rendelkezés, mely értelmében a vélelmezett apát, egészen addig, amíg a bíróság a vélelmet jogerős határozattal nem dönti meg, a gyermek apjának kell tekintetni, ebből következően őt törvényes tartási kötelezettség terheli.¹⁶ Másrészt az, hogy a feleség által a férj ellen indított gyermektartási perben az alperes nem hivatkozhat arra, hogy a gyermek nem tőle származik. Azonban ebben az esetben figyelemmel arra, hogy a gyermektartásdíj megállapítása iránti per előkérdése az apai státusz rendezése, annak megtörténteig a gyermektartásdíjjal kapcsolatos eljárást fel kell függeszteni.

A vélelem megdöntésének feltételei

Az apaság vélelmének nemperes *eljárásban* történő megdöntésére a törvény három feltételt határoz meg: (1) a vélelemnek az anya fennálló házasságán kell alapulnia (2) a felek között az életközösség már legalább 300 napja megszűnt (3) a vérszerinti apa a gyermeket teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal magáénak kívánja elismerni. Az eljárás szempontjából lényeges, hogy azt a kérelmezőknek (anya, vélelmezett apa, vérszerinti apa) együttesen kell megindítaniuk 6.000,- forint eljárási illeték megfizetését követően, és a feltételeknek együttesen kell fennállniuk és egyértelműnek kell lenniük. Ez azért lényeges, mert itt bizonyítási eljárás lefolytatására nem kerül sor.

Az első és harmadik feltétel a vizsgált ügyek mindegyikében maradéktalanul megvalósult.

A második feltétel vonatkozásában viszont már problémásabb a helyzet.

A panasznapos ügyfelfogadás keretében az alábbi problémával szembesültem. Az anya 2001. év óta szexuális viszonyt folytat a vérszerinti apával, mely kapcsolatból 2006. évben egy gyermek született. A gyermek születésekor az anya a vélelmezett apával házassági kapcsolatban élt, akivel a

---

¹⁶BH 1986. 148. számú eseti döntés: A volt férjet apasága vélelmének fennállása folytán törvényes tartási kötelezettség terheli, ezért az apasági vélelem megdöntése iránt indított per ellenére ideiglenes intézkedéssel is kötelezhető gyermektartásdíj fizetésére.

gyermek születését követően továbbra is egy háztartásban éltek. Kérdésként merült fel bennem, hogy a második feltétel- mely szerint a felek között az életközösség legalább 300 napja megszakadt- ebben az esetben maradéktalanul megvalósult -e? A polgári jog szabályai szerint az életközösségnek három ismérve van: (1) érzelmi közösség (2) szexuális közösség (3) gazdasági közösség. Jelen esetben az első gondolatom az volt, hogy a második feltétel nem valósult meg maradéktalanul, hiszen a fentebb felsorolt elemek egyikének vagy másikának a hiánya még nem jelenti feltétlenül az életközösség hiányát. Nem szűnik meg például az életközösség attól, hogy a felek külön költöznek vagy valamelyik fél külföldön munkát vállal. Azáltal azonban, hogy a szóban forgó eljárásban a felek egyöntetűen kijelentették, közöttük az érzelmi, szexuális és gazdasági közösség már a gyermek megszületését évekkel megelőzően megszakadt, a házassági kapcsolat csak jogilag áll fenn, továbbá a vélelmezett apa kijelentette, az apai jogállás fenntartását nem kívánja, a vélelem megdöntéséhez szükséges második feltétel is megvalósult.

A megvizsgált ügyek eredménye

A megindult 10 esetből 6 esetben, az eljárás a vélelem megdöntésével zárult, míg 4 esetben került sor a kérelem elutasítására. A 4 esetből 2 esetben a kérelem elutasításának alapja az volt, hogy a kérelmezők a bíróság tájékoztatását követően nem csatolták a szükséges szakorvosi igazolást a születendő gyermekre vonatkozóan, illetve a felhívás ellenére nyilatkozatot nem tettek, míg a másik 2 esetben az elutasítás oka a meghallgatásról történő távolmaradás ténye volt. Mindazon esetben, amikor az eljárás nem a vélelem megdöntésével és teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat megtételével zárul, a Pp. 301/E.§ (3) bekezdése azáltal, hogy kimondja, az elutasító határozat jogereje nem zárja ki az újbóli igényérvényesítést, lehetőség van arra, hogy a kérelmezők igényüket, a körülmények megváltozása esetén peres vagy nemperes eljárásban érvényesítsék.

V. Befejezés

Jelen tudományos pályázat célja az apaság vélelmének megdöntése iránti eljárások, különös tekintettel a 2014. évtől indult nemperes eljárások vizsgálata volt az M. Járásbíróság gyakorlatában. A vizsgált ügyek alapján megállapítottam, hogy az apaság vélelmének megdöntése iránti peres eljárások számának csökkenésével egyidejűleg nőtt az ilyen tárgyú nemperes eljárások száma. Ezek

alapján elmondható, hogy az apai státusz ily módon történő rendezése a joggyakorlatban egyre jobban kezd terjedni. Az M. Járásbíróság gyakorlatában összesen 10 perenkívüli eljárás megvizsgálására volt lehetőségem, melyből 5 ügy a panasznapi ügyfélfogadás ellátásához kapcsolódik. Az ügyek vizsgálata, illetve a panasznapi ügyfélfogadás ellátása kapcsán sikerült átfogó képet kapnom az M. Járásbíróság apaság vélelmének megdöntésével kapcsolatos peren kívüli eljárásainak gyakorlatáról.

Irodalomjegyzék

Jogsabályok:

- 1952. évi IV. törvény a Házasságról, a családról és a gyámságról
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 1952. évi III. törvény a Polgári perrendtartásról
- 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről
- Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény
- Magyarország Alaptörvénye
- 2010. évi I. törvény az Anyakönyvi eljárásról

Felhasznált irodalom:

- Juhászné Zvolenszki Anikó: Polgári eljárásjogi ismeretek, Pólay Elemér Alapítvány Tansegédletei, Szeged, 2013.
- Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez (szerkesztette. Gárdos Péter, Vékás Lajos) (Jogtár, Országos Bírósági Hivatal)
- Kommentár a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez (Kormos Erzsébet, Nagy Adrienn, Nagy Andrea, Wopera Zsuzsa)(Jogtár, Országos Bírósági Hivatal)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja II. kötet (Opten Informatikai Kft., szerkesztette: Osztovíts András, 2014.)

Bírósági gyakorlat:

- 879/B/1992. AB határozat
- BH 1986. 148.
- A Csongrád Megyei Bíróság Polgári-Gazdasági-Közigazgatási Kollégiumának 2/2003. (XI.14.) véleménye az apasági és származás megállapítására irányuló egyéb perekben történő bizonyításról
- 57/1991. (XI.8.) AB határozat